

Nova Doba

Licejska knjižnica

Dolžni iztis
Ljubljana

Stane letno 48 Din. mesečno 4 Din. za izozemstvo letno 120 Din.
— Oglas za mn. višine stolpa 40 p. Reklame med tekstrom,
oskrtnice in zahvale 50 p. Posamezna števka stane 50 p.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. St. 1, 1. nadstr. Telefon St. 53.
Upravnštvo Strossmayerjeva ul. St. 1 pritliče. Telefon St. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada stev. 10.066.

PROF. M. MURKO:

Oj upna teda s'oven-skega dijaštva v Pragi.

Praga, 11. februarja.

Jugoslovensko dijaštvo v Pragi je od začetka šolskega leta vedno v skrben in ne pride do miru, tako potrebnega za študij, ker sploh ne dobiva podeljenih ali oblikovljenih štipendij in podpor ali pa vsaj ne o pravem času. Dijaštvo posilja prošnje in spomenice ministrstvu v Beograd, pokrajinskim vladam in njihovim odsekom, deputacije in posamezniki se vozijo v Beograd in druga vladna središča, obletavajo praško poslanstvo, sedanje, bivše in bodoče ministre in vplivne poslanice, pišejo v časnike obupne krlike, katerih besede niso vselej izbrane in jih zborovanje za zborovanjem o svojem položaju in res ne vejo kaj početi, ker ni najpotrebejšega denarja za stanovanje, vsakdanje življene in za razne takse. Ko pa pride kakša začasna in neobilna pomoč, je vedno manj vredna, ker pada jugoslovenski dinar, češka krona pa tako stopa, tako da nimajo štipendisti letos niti tretjine lanskih dohodkov. Mnogi dijaki odhalajo domov, celo medicinci poslednjih let in drugi kandidati, ki stoe pred Izpitom, mnogi se hočejo preseliti v Krakov in Varšavo ali v Avstrijo in pa Nemško, kar pa v sredini semestra tudi ne kaže, ako je sploh na mestu. V sami Pragi pa so selitve tudi na dnevnem redu, kajti gospodinje nočejo in ne morejo vedno stotakov in tisočakov v čeških kronah kreditirati. Blagor njenu, ki ima vsaj prijatelja, kateri ga lahko sprejme na divan ali kako drugo ležišče. Najubožnejši med stotinami ubogih pa so v resnic Slovenci. Zdi se mi torej potrebitno, da domovino opozorim na to bedo in jo razložim.

Dne 4. avgusta 1921 je izšla naredba ministrstva prosvete v Beogradu o izvedenju in centralizaciji štipendij za vse dijake, ki so bili do tedaj v tujini, kamor pa smo v bodoče iti le oni, za katere doma ni šol. Vsi taki dijaki so zanje prosili v upanju, da bodo njihove prošnje o pravem času ugodno rešene, ter so odpotovali v Prago, oziroma v Brno in na Dunaj. Rešitev pa tudi v oktobru ni bilo, ko se je treba vpisati. Velika zadrega! Prvo pomoč je dal gospod poslanik minister dr. Vošnjak (20.000 Kč) kot posojilo na centralne štipendije. Koncem

oktobra pa istotako g. kr. namestnik Ivan Hribar (85.000 Kč) za Slovensko dijaško zadrugo v Pragi, t. i. gospodarsko in podporno organizacijo slovenskih visokošolcev v Pragi, zoper kot posojilo na centralne štipendije. V oktobru so fondi pokrajinske uprave dobili nalog, naj delijo sami mesečne podpore po dvajstinstih. Ljubljanski fondi so prošnje rešili šele novembra meseca in podelili podpore za mesece oktober, november in december 1921. Nekateri fondi se dali 400—600 Din mesečno, kar je znašalo po tedanjih valutih 500—700 Kč; zdravstveni odsek 200—250 Din; trgovski fond 125—175 Din mesečno, kar ni niti za najpriprostejše stanovanje, ki stane čez 200 Kč. Tretjino prošenj pa so fondi odklonili. Vsled tega se je tem več prisilcev obrnilo na zadrugo, ki pa je brez denarnih sredstev in jih dobiva tudi veliko manj. Nadalje je nakazal koncem novembra g. kr. namestnik Hribar za podpirance fondov 400.000 Kč, kot predvujem na centralne štipendije, tako, da je bil vsaj večji zasiguran obstol do 31. decembra 1921.

S 1. januarjem 1922 so bile centralne štipendije zoper odložene in določene dvajstinstne. Iz Ljubljane so vsi fondi že nakazali podpore za januar, samo zdravstveni odsek še do danes ni odgovoril na večkratne prošnje zadruge bohil splon dajal podpore za bodoče, oziroma prve mesece leta 1922! Koliko skrbi, stradanja in drugih nadlog prinaša to teperju številu naših medicincev (30), posebno očnim, ki študirajo zadnje leto in bi moral napenjati vse svoje moći za Izpite! — Zdravstveni odsek je s takim birokratizmom ali s tako apatijo prekosil vse druge pokrajinske zdravstvene odseke. Takega rekorda od Ljubljane vendar ne bi pričakovali! Po pravici se medicinci tudi pritožujejo, da podpiranci v Ljubljani pri ugodnejših razmerah in v prvih semestrih dobivajo enake, sicer tudi borne, podpore kakor Pražani v poslednjih semestrih.

Da pa se beda posebno slovenskih medicincev še bolje spozna, omenjam, da dobivalo centralni štipendisti mesečno po 900 Kč, kakih 80 medicincev pa po 1.600 Kč. To pa ni nekaj novega, ampak stara tradicija. V začetku osemdesetih let smo na Dunaju občudovali in zavidali Srbijance, ki so dobivali mesečne štipendije po 100 gold. in še takse,

Ustavila se je, položila roke na ramne mladega moža in ga vprašala:

»Ali ste razumeli, je prav tako?«

Stresel se je in odgovoril: »Da, da, storim vse, kar želite. Jaz sem čisto vaš.«

Zelo resna se je sklonila. Ko pa ni razumel, kaj je hotela, je rekla:

»Objemite me!«

Tresoče ga je poljubila na mrzlo čelo. Oba sta molčala.

Terezija je zoper zagrnila z zagrijali posteljo, padla v naslonjač, kjer se je opočila, zagrnjena v temo. Ko je Julian nekaj časa stal se je tudi vse del na stol. Francke tudi ni bilo v sosednji sobi, v hiši se je razlegalo samo še pritajeno šumenje, soba je bila kakor v spanju, tema jo je bolj in bolj napolnjevala.

Jedno uro skoro se ni nič premaknilo. Julian je slišal le udarc v svoji glavi, ki so ga ovirali pametno mislit. Bil je vendar pri Tereziji in to ga je naredilo popolnoma srečnega. Naenkrat ko se je domisli, da je tukaj mrtvo truplo, pod alkovo, katere zagrnila so se gibala, se ga je polastil tak strah da je misil, da pada v nezavest. Tega spaka je Julian. Pravični Bog! Je-li bilo to mogoče? Odustil ji je, da ga je umorila. Kar mu

navadni Slovenci pa so živel s 25—30 god. To takrat ni moglo drugih Jugoslovenov vznemirjati, drugače pa je danes v isti državi, posebno ako se med štipendisti nahajajo sinovi rodbin, ki jim posiljajo še poleg tega po 1.000 Din na mesec. Sicer pa se je posrečilo že več Hrvatov in nekaterim Slovencem dobiti tudi centralne štipendije. Tako se stvarja prevelik prepad med dijaštvom, ki govorita razburjeno o protekciji in korupciji! Vodilni krogci se torej tudi ne smejajo čuditi, ako je jugoslovensko dijaštvo tako pristopno komunističnim idejam.

Tako sveda ne more iti dalje, posebno večinu provizoriem mora biti konč. Izjednačenje štipendij je dobro in potrebno delo ter vsled tega tudi njih centralizacija upravljena. Vendar tako da lekosežne reforme naj se dobro pripravijo in ako je enkrat izšla tako usodenoma naredba naj se tudi izvrši! Pri tej priliki pa je tudi treba vprašati, jeli dobro, da se vse načagi državi in vse oglede zahteva. Kaj so prej storile na Slovenskem za podprtjanje dijaštva posojilnice, okrajni odbori, občine in društva? V zadnjih letih je dijaštvo samomogo storilo za podporno organizacijo ali tudi tukaj se vpraša, je li bilo dobro, da jo je vzel popolnoma v svoje roke oziroma, da so jo mu drugi krogci popolnoma prepustili in načili?

Prične veste

POLITIČNE LOPOVŠCINE.

Radičev zaveznik Protič je v svojem listu »Radikal« objavil pismo, katero bil naj bil svoj čas pisal ministru Pribičeviču komunist Hercigonja in iz katerega bil naj bilo razvidno, da je Pribičevič naročil od komunistov umor Radiča in celo umor — Draškoviča. Vsa poštena javnost je bila takoj prepričana, da gre tu za čisto navadno lopovščino, za falzifikat, potvrdbo pisma, s katerim bi se naj minister Pribičevič moralno in politično ubil.

V beograjski »Politiki« z dne 13. tm. objavlja minister Pribičevič pismo, v katerem odgovarja na Protičeve objavljene Hercigonjinega pisma: Naročajo se — pravi — dokumenti, ki naj koristijo samo emigrantom, tistim elementom, ki so v avstro-ogrskih monarhijih stavljali hrvatstvo kot antitezo srbstvu in ki so tudi že takrat Beograd in vse, kar je srbi-

je podigalo kri, so bile Colombelove bose noge, bose noge tega človeka sredi posteljnih čipk. S kakim veseljem bi ga vrgel v Chanteclair na koncu mostu, na globoko in temno mesto, ki ga je dobro poznal. Oba bi se globoko oddahnila in potem bi se vzela. Pri misli na tako veliko srečo, o kateri si ni upal niti sanjati, se je videl naenkrat na postelji, kjer je ležalo truplo, prostor je bil mizel in občutil je grozno nejevoljo.

Terezija je sedela v naslonjači ter se ni premaknila. V nejasni svetlobi okna je videl Julian samo obris svojih las. Ona je podpirala obraz z rokami in nihče ne bi mogel dognati, kaki občutki jo navdajajo. Ali je to samo fizična onemoglost po tako strašni krizi, ki jo je objela? Ali je nemirna vest, žalost nad ljubimcem, ki je zasnival zadnje spanje? Je-li premisljevala mirno, kako bi izpeljala načrt rešitve ali morda skrivala strah maščevanja? Ni mogel ugananiti.

Ura je zabila v to veliko tišino. Terezija se je počasi vzdignila prižgalna sveče na svetilniku. V njeni navadni mirni lepoti je bila spočita in močna. Zdela se je, da je pozabilna na mrtveca za zastori iz rudečev svile. Mirno se je sprehajala po sobi gor in dol, kakor človek, ki premislja v mirni tihoti svo-

sko, enako klevetali, kakor to delajo dan za dnem sedaj na najneumornejši in najbrezvestnejši način.

Baron Sarkotič »von Lovčen« me je imenoval v dunajskih listih demona Jugoslavije, kar tudi frankovci o meni ne prestano pišejo. To je koncentričen ogeni vseh elementov, ki so zavzeli znano stališče proti naši državi. Pred takimi elementi se mi ni treba sramovati. S tem pa je tudi kvalificirana vloga onih, ki te elemente odkrito in neženirano podpirajo. Protičevi družbi sta ljubša Radič in Košutič kakor pa Pr. bičevič in Wilder. Hercigonji g. Protič več zaupa ne go Pribičeviču in Wilderju.

Se več, tiskal je Hercigonjino avtentično ali apokrifno pismo kot neovrgljiv dokaz, da sta hotela Pribičevič in Wilder ubiti sirote Radiča, ki beži sedaj pred svetovni areopag, da tam isče zaščite pred ministri in politiki, ki vzdržujejo centralističen sistem v naši državi. To je bilo treba sugerirati naši javnosti, zato je bilo naročeno to pismo. Kljub takim pismom hočem nadaljevati svojo dosedjanje politiko s še večjo energijo in vztrajnostjo. Vsi ti poizkusi ne bodo nič pomagali v akciji, ki jo vodi proti meni obratno dobivam vedno več pozdravov iz naroda in vedno več pozivov, da pride v njegovo sredino.

Hrvatski blok se umika? Odporni, na kateri je v celi javnosti naletel Radičev memorandum, je vplival na hrvatske bloka tako, da so se bričeli umikati. Sedaj pravijo, da to še ni memorandum, ki bi bil odposlan, ampak da je le načrt za nek članek, ki bi imel iziti v nekem ženevskem listu.

Finančni odbor Narodne skupščine je sprejel dvanaestinke za meseca marec in april. Skupščina bo razpravljala o njih 16. tm.

Posvetovanja male antante glede genovske konference. »Matin« poroča, da konferenca male antante ki se bo vršila 20. tm. v Beogradu, ne bo imela političnega značaja, ampak se bo razpravljalo samo o stališču male antante napram gospodarskemu in finančnemu programu genovske konference.

Novi fašistovski nemiri na Reki. Na Reki so očividno zadnje dni zoper postali fašisti in d'Annunzijevci gospodarji polozaja. Prišlo je že do več bolev med fašisti in policijo. V mestu vlada med prebivalstvom panika. Fašisti so zapri-

jega stanovanja. Ko je razpletla lase, je spregovorila, ne da bi se obrnila:

»Hočem se oblači za ta bračnik ... Ce bi kdo prišel, kaj ne, se bode skrili v alkovo.«

Ostat je na stolu in jo gledal. Imela ga je že za ljubimca, kakor bi jih krvav dogodek, ki je bil med njima, navadil enega na drugega v dolgotraini ljubezni.

Vzdignila je roke in se počesala. Poželjivo jo je opazoval ves čas, tako je bila prikupljiva, gola pleča, njeni delikatni komolci in nežne roke, okrašene s prstani, so se leno gibale v zraku. Ga je li hotela zapeljati, se mu pokazati kot ljubica, ki ga hoče pridobiti, da bi ga napravila dobrega?

Ravno se je hotela obuti, ko se začuje ropot korakov.

»Skrite se urno v alkovo!« mu je zaklicala na tiho.

V hipu je zmetala na trdo Colombelovo truplo perilo, ki ga je slekla. Bilo je še toplo in dišalo po njej.

Francka je vstopila in rekla:

»Gospodična, požurite se, pričakujem vas.«

»Grem takoj ljuba moja.« je odvrla Terezija. »Čakajte, pomagajte me oblači!«

Julien je opazoval obe pri odprtini

EMILE ZOLA:

Za eno uro ljubezni.

(Dalje.)

IV.

Na Juliana je legla mora. Ko je spoznal Colombela na postelji, se ni nič čudil, ampak se mu je zdelo vse naravno in jednostavno. Da, Colombel sam je mogel biti pod to alkovo, s predrtim sencem, stegnjenimi udi, v legi grozne naslade.

Terezija mu je dolgo govorila. Od začetka ni slišal, besede so se zlivale v njegovo presenečenje z zmedenim šumom. Potem je šele razumel, da mu je dajala ukaze in poslušal je. Sedaj ni smeliti iz sobe, ostal je do polnoči in čaka, da je hiša bila temna in tiha. Ta scareja, ki jo je priredil marki, ga je ovirala, da ni mogel pričeti delati boli zgodaj. Zabava je povzročila veliko dohrih okolščin, gostje so bili preveč zamišljeni v zabavo, da bi se kdo zmislil iti pogledat mlado deklico. Ura je prišla. Julian bi zadel mrtveca na svoj hrbet, ga nesel po stopnjicah in bi ga vrgel v Chanteclair, nizje ulice Beau-Soleil. Nič ni bilo lažje, če si gledal, kako mirno je razlagala Terezija ves načrt.

vse dohode iz mesta in v mesto. Predsednik reške države Zanella se je obrnil na italijansko vlado s prošnjo, naj začasno Reko zasede in fašiste razoroti. Baje se namerava obrniti tudi na jugoslovensko vlado z enako prošnjo.

Dr. Beneš v Parizu. Češki ministrski predsednik dr. Beneš je prispel v Pariz. »Journal des Debats« poroča, da hoče dr. Beneš opozoriti na nujno potrebo soudeležbe Češkoslovaške na francosko - angleški garancijski pogodbi, ker bo le na ta način zagotovil mir v Evropi. V Parizu ostane dr. Beneš 8 dni, kjer stopi v stike z angleškim poslanikom in odpoveduje način v London.

Kronanje novega papeža. 12. tm. se je vršilo v cerkvi sv. Petra v navzočnosti papeževe rodbine, diplomatskega zbora, zastopnikov malteškega reda in nad 50.000 glav broječe množice slovensko kronanje novega papeža Pija XI.

JDS.

JAVNI SHOD DEMOKRATSKE STRANKE V SLOVENJGRADCU se vrši v nedeljo 19. tm. ob 10. uri dop. v hotelu Balkan. Govoril ministar n. r. dr. Kukovec.

SHOD DEMOKRATSKE STRANKE V ŠOŠTANJU se vrši v nedeljo 19. tm. ob 8. uri zvečer v prostorih g. F. Rašterja. Govoril min. n. r. g. dr. Kukovec.

Krajevna organizacija JDS v Gorjnjem gradu je imela 28. jan. občni zbor v prostorih gospa Trobaj. V odboru so voljeni: predsednikom g. Fr. Podbrežnik, veleposilstnik, namestnikom g. Alfonz Ribič, davč. upr. tajnikom g. Fr. Kochek, naduč. v p., blagajniku ga. Franju Trobaj odbornikom gg. Al. Mikuž, Jos. Prisljan in Ignac Rup. Delegatom za okr. organizacijo g. Fr. Kecbek.

Krajevna organizacija JDS v Šoštanju je imela 12. tm. občni zbor. V odboru so voljeni: predsednik g. Mat. Marinček, notar; namestnik g. Mart. Vrečko, učitelj; tajnik g. Miloš Tájnik, učitelj; blagajnik g. Jos. Drevenski, sod. ofic.; odb. g. dr. Branko Žižek (Velenje), g. Vinko Stopar (Velenje), gdč. Gusta Janežič (Šoštanj); pregledovalca g. Ivan Zupan in Ivan Verdnik.

Mariborske novice.

Otroško bolnico bodo zgradili v Mariboru. Ustanovi se društvo, ki ima naložno izvršiti vse priprave.

Stari dravski most v Mariboru so začeli podirati in odvajati.

Ljudska univerza. V soboto, 18. tm. ob po 20 uri predava vseč. docent g. dr. Kovačič o predpogolu za rešitev socialnega vprašanja.

Radi vohunstva sta bila v Prekmurju aretirana madžarska odvetnika dr. Wally in dr. Cifrik v Murski Soboti ter izročena okrožnemu sodišču v Mariboru.

Ptujske novice.

V Ptuju je umrl 10. tm. šef znane vinske trgovine g. Konrad Fürst, star 70 let.

Zastorov. Trepetal je nad drznostjo mlade deklice. Njegovi zobje so tako sklepali, da je moral tiščati robec na ustih, da se ne bi slišalo. Poleg sebe, izpod ženske srajce je videl viseti trdo Colombelovo nogo. Ce bi Francka, njegova mati, odgrnila zagrinalo, bi se zadela ob nogu svojega otroka.

»Pazi,« je ponovila Terezija, »ti mi odtrgaš cvetlice.«

Njen glas ni kazal nobenega razburjenja. Sinejala se je kakor srečna deklica, ki gre na ples. Obleka je bila iz bele svite, obrobljena z divimi rožami, ki so imele v sredi ručice nika. Ko je stala sredi sobe pokoncu, je bila podobna velikemu šopku deviške beline. Njene razgajljene roke in vrat so nadaljevale celo svilo.

»O, kako ste lepa, kako ste lepa,« je ponavljala Francka v enomer. »Čakajte, kje je vaša girlanda?«

Začela je iskat, približala se je z roko zastorom, kakor, da bi pogledala na posteljo. Julian bi bil kmalu strabu glasno zakričal. Terezija pa je stala pred ogledalom in smehljajo rekla:

»Na omari je girlanda. Dajto mi jo sem. O! nikar se ne dotikaitate postelle. Zložila sem stvari nanjo. Vse mi boste premetali.« (Dalej prih.)

Graščino Bori s posestvi v Halozah je kupila lesna ind. družba »Drava« v Mariboru.

Novo lekarno v Ptiju ustanovi in ag. pharm. g. Bogomil Orožen

Celjske novice.

OBČNI ZBOR CELJSKE PODRUŽNICE JUGOSLOVENSKE MATICE

bode, karor že javljeno, prihodnjem četrtek, dne 16. februarja, ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Nar. doma« in sicer z naslednjim vsporedom: 1. Predsednik pozdrav. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov. 5. Volitev delegatov za pokrajinski zbor. 6. Raznočestni. Dragi Celjanji, zavedni narodni krogi, vsi veste, kolikve važnosti je Jugoslovenska Matica, zato prosimo in apelujemo na vas, da se v umogobojnem številu udeležite občnega zборa ter da nam s svoimi nasveti pomagate v stremljenju, in doseganju visokih in plemenitih ciljev v prid našim nesrečnim bratom in sestrar. — Odbor Podr. Jugoslov. Matice v Celju.

LJUDSKO VSEUCILIŠČE V CELJU.

Zadnje predavanje »o bakterijah« je bilo dobro obiskano. Prišlo pa je tokrat poslušat večinoma razumništvo, ker preprosto delavstvo, in to brez lastne krvide, dandanes žal do raznih bakterij, bodisi koristnih ali škodljivih, še ne more imeti posebnega zanimanja. Zdravnik g. dr. Rak je svój krasen in vseskozi zanimiv a tudi skoraj preučenjaško sestavljen referat presto pa vendar zelo poljubno obdelal. Njegov jezik je krašen, misli jasne in utis njegovih izvajanj. Številko. Škoda le, da je v tem vzornem slovenskem govoru nrgolelo preveč izrazov mrtvega — latinskega jezika. Zelo žal je vsem, da nas misli gospod doktor zapustiti. Njegovi dve lepi predavanji sta si poslušalci navezali za vselej. Naj bi nas gospod predavatelji se večkrat obiskal in razveseli s svojimi lepimi izvajanjimi! Koncem govora je razkazoval g. doktor poslušalcem z dvema mikroskopoma bela krvna telesca in pa bacilejetke, kar si je izmed navzočih vsakdo ogledal. Za vso požrtvovalnost naj mu bo izredena prisrčna zahvala!

Nekateri časopisi so zadnji čas po-motoma prinašali, da se vrše predavanja na celjskem Ljudskem vseucilišču ob 20. tj. ob 8. uri zvečer, in so se nekateri obiskovalci predavanj tudi tega držali in prišli prepozno. Naj blagovoli cenjeno občinstvo vzeti na znanje, da se vršijo predavanja redno vsak pondeljek in vedno točno ob 20. uri tj. ob 8. uri zvečer.

KOMORNÍ VEČER KVARTETA ZIKÁ vzbujá v Celju veliko zanimanje in bo gotovo združil vše ljuditelje plemente umetnosti v intimno družbo, ki se bo s pobožnim srcem udajala mojsterski umizki naši »Zikovcev.« Še enkrat opozarjam vse občinstvo, ki si ni v predprodaji preskrbelo vstopnic, da si jih kupi kolikor mogoče zgodaj pri večerni blagajni, da bo tako omogočen točen začetek koncerta. Med izvajanjem posameznih točk bodo vrata dvorane zaprta in vstop ne bo nikomur dovoljen. Polna dvorana naj pokaže »Zikovcem«, da znamo ceniti in razumeti njih resno umetniško stremljenje.

SOKOLSKA MAŠKARADA.

Sokolsko društvo v Celju priredila pustno nedeljo, 26. februarja v Nar. domu maškarado. Posebna vabila se je bodo razposiljavati, ker bi se lahko koga prezrlo in na ta način povzročilo neupravičeno zamero. Vabljeni so članovi vseh narodnih društev. Kakor laui, bude tudi letos poseben prostor za legitimiranje mask. Maski v papirju niso dovoljene. Vstopnina za članstvo celjskega Sokola 5, za ostale 10 Din za osebo. Začetek ob 20. uri.

Pisali smo že v »Novi Dobi,« da je napredno dilaštvo v Celju sklenilo nabirati knjige in denarne prispevke za ustanovitev knjižnice v narodnogneprobušenem Prekmurju. V to svrhu sta šč. tovariša Bučar (tretješolec) in Florenini (osmošolec) na Vrancu, kjer sta s svojim marljivim nastopanjem nabrala 700 Kron-in lepo število knjig. Denar so davorali vrlji narodni Vrančani knjige pa je poklonila gospa uč. Jakše. Vsem skupaj prav prisrčna in topla zahvala!

Ob prvi priliki pojdeš naši tovariši v kak drug kraj ter lepo prosimo, da jih blagovoli naša cenjena javnost prijazno sprejemati.

Dijaški kuhinji v Celju je poslat zoper en zaboljajoč (720 kom.) g. Šim. Supač, veletrgovec v Rogatcu. Odbor Dijaške se velikemu svojemu dobrotniku iskreno zahvaljuje.

Dijaška kuhinja v Celju je prejela od 1. do 31. jan. t. l. razen že objavljenih dali še slednje prispevke: po 6000 kron: mestni magistrat celjski; po 1000 kron: pisarna g. dr. Juro Hraščevca, odvetnika v Celju, iz treh kazenskih poravnava; po 500 K: g. Jos. Čater, veletrgovec v Celju in županstvo trga Mozirje; po 300 K: Zvezna slov. trgovcev v Celju; po 250 K: g. dr. I. Mogilnicki, zdravnik v St. Juriju ob j. ž.: po 248 K: nameščenci davčnega urada v Celju po g. nadupravitelju Stadlerju; po 227 K: nameščenci davč. okrajnega oblastva v Celju (prispevek za januar); po 200 K: pisarna g. dr. Ant. Božiča, odvetnika v Celju, iz kazenske poravnave. Kmečka hranilnica in posojilnica v St. Juriju ob j. ž. g. Fr. Florenini, gostilničar v Trbovljah, okrajni zastop v Sevnici, okrajni zastop v Laškem in obč. urad v Rogatcu; po 161 K: g. Blaž Kamenšek, posestnik na Dobrni; po 100 K: g. Balt. Baebler, rad. svetnik v Gaberiji, g. dr. Josip Šerenc, odvetnik v Celju in g. Anton Cvenki, veletrgovec v St. Petru v Sav. dol.; po 80 K: g. Evgen in Jos. Kuss, davč. nadupr. v Celju; po 60 K: g. Ign. Supan, učitelj v Brežčah, g. Vek. Krajnc, notar v Smarju p. Ježah in g. prof. Rudolf Kranjec v Celju; po 40 K: g. Drago Žabkar, podžupan v Celju, g. Fr. Hribarček, ravnatelj mešč. šole v Šoštanju, g. Iv. Prekošek, upravitelj bolnišnice v Celju, g. dr. Fr. Roš, odvetnik v Laškem, g. Marko Išavč, okr. glavar v Slovenjgradcu, g. Rudolf Janežič, kanonik v Mariboru in g. dr. Vojteh Hočevar, okr. sodnik v Gornjem gradu; po 20 K: g. Vinko Leyčnik, profesor v Celju, g. dr. Jos. Jeraj, prof. bogoslovja v Mariboru in g. Janez Čemažar, župnik v Teharih. — V živilih so darovali v približni vrednosti: ga. Krivec Urša iz St. Jurija 682 K 50 v. g. Urbančič, mesar v Celju, pljuča 160 K in g. Rebevšek, mesar v Celju, vampe 170 K. Srčna hvala!

Stari grad! V nedeljo, 19. februarja le v gostilni na Starem gradu domača veselica. Na vsporedu je godba in ples. Za dobra vina in jedila ter točno postrežbo je preskrbljeno. (K)

Nejazani 16-letni deček je poujal nekemu gospodu rujav čekar, v katerem je bilo kladivo, dieto, sveder, pil, kicske. 4 stari ključi, ena brisača in nekaj žeblijev. Ker se je pa gospodu stvar zdelala sumljiva, mu je vse vzel in izročil policijskemu oddelku. Kdor pogreša te reči, naj se zglaši pri oméjenem oddelku.

Sokolstvo.

Odbor Celjskega Sokola je določil članarino za moško in žensko deco ter gojenke na 1 K mesečno. Trgovsko-obrtni naraščaj je članarino oproščen.

I. JUGOSLOVENSKI VSESOKOLSKI ZLET V LJUBLJANI V DNEH 12. DO 15. AVGUSTA

Sokolski naraščaj na Vsesokolskem zletu.

Jugoslovenskemu sokolskemu naraščaju, ki se prvič vabi v članstvo v večjem številu pri javnem nastopu, to do 4 nedelje pred glavnimi zletnimi dnevi, ki jih bodo izpolnili nastopi članov in članic. Naraščajevga nastopa se udeleži sokolska mladina naše domovine. Poleg mladega Bosanca se udeleži mladi Prlek, Sremec, Šumadijec, Ličan, Dalmatinec itd. Ves mladi zbor naj pokaže združeno in ujedinitveno domovino, poseljano z nežnim sokolskim cvetjem. Moški in ženski naraščaj ter deca obojega spola se zbere na zletu na zletišču, da se spozna, da vidi, da ni razlike med njimi — pa bodi njegov dom pod sivimi Triglavom ali pod skalnatimi gorami alban-ske meje. Tako je zamislen naraščajev dan na vsesokolskem zletu. Katera nedelja bo določena naraščaju, še nijedno. Sicer pa to ne sme motiti prav nič dela v telovadnicah, do konca julija 1922 morajo stati naraščajev vrste pripravljene in izvežbane za odhod na vseki dan. Število mladih Sokolov mora

biti veliko, njih izvežbanost pravilna in popolna. Dve načagi imajo torej prednjački naraščaj, ki jo morajo izpolniti, da bo nastop spoden in veličasten. Prva skrb prednjačkov bodi, da zberejo vso mladino v telovadnice. Dolžnost prednjačkov je, da skrbijo za red in dostojno vedenje v telovadnici, za pravilno in redno telovadbo. Pri telovadbi je treba ponovno opozarjati naraščaj na vsesokolski zlet in na stroške, ki so zvezani z zletom. Navajati bo Sokolič na varnost in zbiranje zletnega fonda, ki bo omogočil tudi manj imovitom udeležbo na zletu. Druga skrb je delo v telovadni. Redovne in proste vaje, orodna telovadba in igre se morajo vrstiti pri telovadbi naraščaja po načrtu, ki ga morajo sestaviti prednjački zbori naraščajev prednjačkov. Proste vaje za moški naraščaj so iste, kakor so bile določene preteklo leto za zlet v Osjeku, natisnjene so v »Sokoliču« v letniku 1920 str. 151. Tudi proste vaje za ženski naraščaj obstanejo lanske vaje, ki se uvažajo v »Sokoliču« letnik 1921 str. 10, ozir. 69. Moška deca nastopi z vajami s palicami. Objavljene so v »Sokoliču« letnik 1921. Za žensko deco so določene vaje s plosčami, objavljene v »Sokoliču« letnik 1921. Vaje na orodju naj bodo primerne naraščaju, torej ne pretežke, ki škodujejo mlademu telesu. Prednjački naraščaj naj ne bodo ponosni na svojo vrsto, ki se trudi v stožah, vrti veletoč, pomislijo naj, da so to vaje za članstvo in ne za naraščaj. Ne pozabite na igre. Še ena težkoča je, ki bo marsikje oviral, veliko udeležbo naraščaja pri vsesokolskem zletu, to je nabava naraščajevih krojev. Zato je treba misliti na to zapreko že danes in mogoče jo bo premagati. S pravčasnim zbiranjem denarnih sredstev za nabavo krojev se odpomore tudi težkoči. Dela in priprav je torej v izboljšu, zato bratje na delo.

Program našega zleta.

Za prvi jugoslovenski vsesokolski zlet je v širokem okviru določen ta program: 1. Petek — 11. avgusta: Tekmačanje Saveza; mednarodna tekma. 2. Sobota — 12. avgusta: Tekma članov Saveza; mednarodna tekma; prihod Celov. 3. Nedelja — 13. avgusta: Dopoldne izkušnje, pop. I. javna telovadba. 4. Pondeljek — 14. avgusta: Nastop dečje naraščaja (iz Ljubljane in bližnje okolice) in vojske. 5. Torek — 15. avgusta dop. povorka, pop. II. javna telovadba. 6. V naslednjih dneh krajši in daljši izleti po Jugoslaviji.

Poslovanje žup in društev.

Zletni odbor potrebuje za zlet mnogo informativnih podatkov od žup in društev. Pozivljamo že sedaj župne in društvene funkcionarje, da v tem času takoj odgovorijo na vsak dopis. Brez točnega in hitrega poslovanja ni mogoče izvršiti v redu vseh priprav za zlet. — Jugoslov. Šok. Savez ima tel. štev. 543.

Obrtni vestnik.

Mesarska obrtna zadruga v Celju je opravila svoj redni letni zadružni zbor dne 12. februarja popoldne. Predsedoval je načelnik g. Rebeuschev; u

DIJAŠKI DOM VISOKOŠOLCEV V ZAGREBU.

V Zagrebu se zida dijaški dom visokošolcev, ki naj nudi reynim akademikom dostojno in po ceni stanovanje. Akcija se je pričela na inicijativo gosp. vseučiliščnega profesorja dr. Karlo Randoničiča, ki se je na svojem potovanju v Pragi spoznal s slično inštitucijo čeških akademikov. Vsa preddela zagrebškega dijaškega doma visokošolcev so izvršili akademiki sami, zgradba je hitro napredovala, tako da le danes že dvoje paviljonov gotovih, a delo ostalih 3 paviljonov je v polnem teknu. Dom bo imel nad 150 sob, v katerih bo stanovanje nad 300 akademikov, po dva v eni sobi. Proračun za popolno dovršitev doma znaša okoli 2,000,000 dinarjev. Z velikimi denarnimi pripomočki so prispekovali na pomoč predvsem kr. vlada in zagrebški denarni zavodi, vendar še danes n'zadostnih denarnih sredstev za popolno ureditev doma. Ker študira v Zagrebu mnogo akademikov iz Slovenije, je tudi naša dolžnost, da prispevamo nekaj za to nad vse dobrodelno inštitucijo. Podporno društvo Jugoslov. akademikov v Ljubljani se obrača na javnost s prosinjo da blagovoli poslati denarne pripomoke na naslov: »Dijaški dom visokošolca« u Zagrebu, sveučilište.

Turistika in šport.

»Lovec«, Št. 4, Fr. Bračun: Skobec. — P.-Gilly: Nesrečna puška. — Slavko Plemej: Današnje stanje sulcev v vodah Slovenije. — Ivan Zorec: Na kvatno sredo. — Iz lovskega oprtnika. — Ribarska mreža. — »Sports«, Št. 3, Zimsko-sportne tekmne. — Sankaške tekmne v Bohinju. — Dr. D.: Sport in zdravje. — Dr. Bleßweiss: O nemški visoki šoli za telesne vaje. — Delovanje S. K. Ilirije v l. 1921. — Glavna skupščina Jugoslov. nogometne poduzeve. — Zimski sport. — Nogomet. — Službene objave.

Tekma za evropsko prvenstvo v držanju, ki se je vršila v Davosu, je končala z zmago Dunajčanov. Med gospodi si je pridobil prvenstvo Böckl, Dunaj v parih je zmagal par Berger - Engelmaier, Dunaj. V hitrostni tekmi je pa zmagal Norvežan Larzen na 500 in 5000 m.

Dnevna kronika.

Proti slovanskim šolam na Dunaju. V nedeljo dopoldne je priredil »Schulverein« na Dunaju veliko protestno zborovanje proti šolskim zahtevam slovenskih manjšin v Avstriji, češ da so pretirane in ne odgovarjajo duhu mitrovne pogodbe. Govoril je prorektor dunajske univerze dr. Dopoch, ki je izjavil, da stopijo vseučiliški profesorji takoj v stavku, če se ugodi češkim šolskim zahtevam na Dunaju. Govorniki tudi Slovencem niso priznali pravice do slovenskih šol. Dr. Halmisch, kateremu je bila izročena protestna resolucija, je izjavil, da bo čuvala vlada nemški značaj Dunaja. — Upamo, da bo »Cilliaca« to poročilo svojim bralcem tudi serviral!

Prodaja posestev nadvojvode Friderika. »Münchner Post« poroča iz New-Yorka, da je nadvojvoda Friderik res prodal svoja posestva v Jugoslaviji in na Madžarskem nekemu ameriškemu konzorciju za 1500 milijard avstr. krov. List meni, da bi ta svota zadostovala, da reši Avstrijo iz sedanje ekonomske krize in zahteva, da člani habsburške dinastije ne smejo dobivati nobene apa-naze.

Poročil se je g. Franjo Cimpermar, trgovec na Polzeli, z gdč. Marico Stanek, učiteljico v Sv. Petru v Sav. del Novoporočencem obilo sreče!

Za vpostavitev obrata na proggi Murska Sobota — Hodoš. Ljubljanska trgovska in obrtna zbornica se je obrnila na vojno ministrstvo, nai se dovoli popravilo ob madžarski meji na 20 m pretrgane železniške proge, ki teče od Murske Sobote — Hodoša po našem ozemljju in katere prva postaja na Madžarskem je Kolormany — Davidhaza. Železniška direkcija v Zagrebu se je izjavila za pripravljen obnoviti promet. Tako bi se preko Madžarske obnovil železniški promet Murske Sobote z našim ozemljem.

Amerikanske dedčine. Generalni konzulat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Newyorku je poslal vsem pokrajinškim upravam v Jugoslaviji na-

vodila, kako postopati v slučaju smrti kakega jugoslovenskega državljan, ki je umrl v Zedinjenih državah in je zapustil kako imovino (denar itd.). Zakoniti dediči morajo v dosegu realizacije te zapuščine poslati generalnemu konzulatu izvestnico s potrebnimi podatki ter pooblastilo. Obe listini mora overoviti pristojno sodišče. Ako so zakoniti dediči mladoletni, mora podpisati pooblastilo varuh, ki se mora poleg tega izkazati z overovljenimi odlokoma, s katerim je postavljen za varuh. Ta dva dokumenta sta potrebna tudi, če je bil pokojnik zavarovan pri kaki domači ali ameriški zavarovalnici. Ako je na pokojnik umrl v sled nezgode na delu, morajo zakoniti dediči izpolniti še dve nosebni listini, s katerimi se potrjuje, da jih je pokojnik vzdrževal in jih pošiljal denar iz Amerike. Natančnejša pojasnila dajo okr. glavarstva in mestni magistrati.

Veliko-reklamno poduzeče v Zagrebu. U Zagrebu je opočelo kao sudbeno registrirana tvrtka svoje poslovanje, veliko-reklamno poduzeče pod imenom »Poligrafija« nakladno reklamno trgovske društvo, čiji je osnutak od strane ipčinstva sa velikim simpatijama popraćen, jer je to naš prvi domaći stručni zavod za organizaciju i reklamu. Kako poduzeće stoji u rukama pravovrsednih naših stručnjaka, to će svojim velikim aparatom i solidnim radom pružati dovoljnu garanciju za povjereni mi posao po modernijem reklamnom žurnatu. U ravnateljstvo birana su g. V. Višošević i Rudolf Činio.

Spoštno slovensko žensko društvo je na svojem občnem zboru dne 12. Iu. v Ljubljani sklenilo, da se z ozirom na narodno ujedinjenje odslej imenuje »Spoštno žensko društvo«. Z »socijalno-gospodarskim in kulturnim ženskim društvom« se je strinjalo v enotno društvo. Ker je »Kolo Jugoslov. sestere« prevzelo humanitarno delo, je Spl. žensk. društvo osredotočilo svoje delo na prosvetnem in socijalnem polju. Za predsednico je izvoljena ga, dr. Tavčarjeva, za I. podpreds. gdč. Alojzija Štebijeve.

Zdravniška spričevala. Prosilci za sprejem v kmetijske šole morajo dokazati z zdravniškim spričevalom, da so zdravi, kar je eden glavnih pogojev za sprejem. Zdravniška spričevala se pa izdajajo v splošnem lahkomešno, kar tjavljand vsakemu zanimancu. Posledica tega je, da je med sprejetimi učenci redno cela vrsta učencev z raznimi boleznjimi, ki jih ne usposablja za kmetijsko - strokovno izobrazbo v internati. Zdravniki in zdravilla povzročajo velike stroške; ves šolski obrat je mnogokrat oviran radi bolezljivih učencev; del zavoda je stalna bolnica. Temu se mora radikalno odpomici. Predvsem se pa mora priporočati nekaterim zdravnikom več vestnosti. Tako so se n. pr. na viinarski in sadjarski šoli v Mariboru letos utanačile pri učencih naslednje bolezni ki so ih prinesli s seboj poleg povoljnih zdravniških spričeval: katarji pljučni, vrščkov, srčne napake, skriviljenje hrbe, angleški udje (rhachitis), žvčne bolezni (nevrastenija), velike golše (struma), kila itd. Naravno, da takci mlačenici tudi teže prebjijo morebitne epidemische bolezni, kar je bila nedavno lastopila in se po bliskovo razširila v zavodu španska influensa. Ta je medtem onehala vsled vestne vztrainosti zavodovega zdravnika in dobre oskrbe v zavodu, kar bi je učenci na domu sponne mogli imeti. In še se naidejo starši z raznimi očitanji! Baš v kmetijskih šolah se opaža, da se zdravstvene prilike v kmetijskem ljudstvu zelo poslabšujejo. kar dokazuje, da se za higienco po deželi veliko premalo. Nekaj več smotrene javne brige in idealizma bi tudi na tem polju ne škodilo. Gre za dobrobit našega ljudstva!

Upravnikom ljubljanskih gledališč je minister prosvete imenoval g. Mateja Hubada, ravnatelja Glasbene Matice.

Gospodarstvo.

Šoštanj. Dne 18. p. m. je priredila ukajšnja šolska mladina dramatično bajko s petjem v treh dejanjih »Palčki«, katera je v vsakem oziru nad vse slijajno uspela. Čisti dobiček znaša 4800 K. Dne 4. 2. priredili pa so tukajšnji državni in zasebni uradniki plesni venček in darovali od preostanka tudi približno 4000 K za revno šolsko deco. Tako se je v kratkem času nabralo za naše malčke pri-

bližno 10.000 K, za kar se izreka tem potom vsem darovalcem najiskrenejša zahvala. — Vodstvo osnovne šole v Šoštjanu. Šolski ravnatelj A. Trobej.

Pedetečtek. Znana klerikalna hujškača brata Počivavšek iz Imenega, ki sta tudi na lanskem dr. Kukovčevem shodu skušala delati nemir, sta zoper enkrat za svoja predolga jezika dobla zasluženo plačilo. 16. okt. l. l. je imel poslanec Urek v Imenem shod, tekom katerega sta oba Počivavšeka Ureku klicala: »Vi samoslojni ste dobili 200 mil. od vlade, da ste nas izdali!« To kaž sta namreč neprestano trosili po sveučilišču mariborski cunji »Straža« in »Slov. Gosp.«. Urek je pa oba Počivavšeka tožil in jima tako nudil priliko, da obdolži ve pred sodnijo dokažeta. Oba brata sta seveda zahtevala od svojih listov dokaže, ki jih pa niti »Straža« niti »Gospodar« — oba lažljiva kljukca — nista mogla dati. In tako se je zgodilo da sta oba prevročenjena klerikalna brata obsojenja vsak na 5 dni zapora oziroma 1000 krov globe. Dober tek — mariborskem hujškačem listom pa naj pošljeta topio zahvalo!

Prosveta.

Črni Pregej: Pevske in plesne točke iz majhinske igre: »Kralj Matjaž«. V založbi V. Weixla v Mariboru je pod gorilim naslovom izšla zbirka lepih in jako učinkovitih dvoglasnih all enoglasnih pesevov s spremiščanjem klavirja, ki so deloma narodne, po ena Pavčeva in Foersterjeva, druge pa kompozicije predstavlja in ki ne bodo samo uporabne za uprizoritev gori omenjene igre, ampak bodo dobrodošle tudi raznim šolskim predstavam kakor tudi gojiteljem glasbe v domačem krogom. Tisk je lep in lahko čitljiv, večbarvna zunanja oprema, zelo lična in dela čast založništvu. Dobiva se pri Goričar & Leskovšku v Celju ali pri založniku. Cena 8 Din.

Narodno gospodarstvo.

TRGOVSKI ODNOŠAJI MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO.

Med Avstrijo in Jugoslavijo se vedno ni sklenjena definitivna trgovska pogodba, ker stoe na potu nekateri kontrahente, predvsem neurejen transzioni promet na proggi Spile-Ljutomer. V merodajnih krogih postaja vedno jačje mnenje, da se morajo že enkrat vpostaviti redni trgovske odnošaji. Tako se je n. pr. zunanjim ministru Ničič izrazil ob svojem nastopu, da nam je Dunaj bližji nego Bordeaux in da je lažje trgovati z deželaini s slabo, nego z deželaini z visoko valuto. Za enkrat pa se je v parlamentu samo podaljšala začasna trgovska pogodba z Avstrijo.

Gospodarska politika Jugoslavije teži že po naravi proti severu. Ko so bili 1. 1906 preigrani trgovinski odnošaji med bivšo kraljevino Srbijo in avstro-ugarsko monarhijo, je moralna Srbija nekje okreniti preko Soluna na zapad. Ta eksperiment je pa bl. docela neuspešen in v naši novi državi je nastal nezgodben preokret. Naravni pravec jugoslovanske trgovske gre od juga proti severu in ne obratno. Srbija Vojvodina, Hrvatska-Slavonija so pretežno agrarne dežele in izvažajo velike množine. Bosna in Hercegovina eksportirata ž. vino. Sosedne naše države Ogrska, Rumunska, Bolgarija in Italija so same agrarne države in torej ne pridejo v rokove za naš trgovski promet na proggi. Srbija prav tako ne more konkuričati z Rumunijo in Bolgarijo, ki imata obe cenejše tarife, kaj šele z Ameriko. Kvalitetna našega mesa ne odgovarja ukušu Angležev in Francovov. Meja za tržišča balkanske živine je Majna. Mnogo naše živine pogine na potu ali zgubi znatno na teži — bosanska živina tudi do 60% — kar n'vzame vsako možnost konkurenčnosti. Olede konserviranja mesa pa zdaleka nismo kos amerikanski konkurenči.

Jugoslavija je torej v svojem izvozu — izvzemši les in slike ki oblažajo svetovni trg — navezana na Avstrijo in deloma tudi na Nemčijo. Najjašnejši nam to pokažejo številke. Prvih 8 mesecov l. 1921 se je izvozilo 42,633.331 kg pšenice za 130,580.958 Din od tega v Avstrijo 41,003.231 kg za 127,631.338 din., torej malone vse. Od celotnega izvoza v letu 1920 za 1,320.606.055 Din odpade na Avstrijo 563,442.443 Din ali 42,67%, Italijo 356,227.009 Din ali 26,93%, L.

1921 je že znatno udeležena tudi Nemčija, s katero vzdržuje trgovske zveze zlasti Bavarska.

Avstrija pa ni le največji odjemalec Jugoslavije, ampak tudi glavni ajen literant. Zalaga jo s svojimi industrijskimi proizvodi, kakor papirjem, poljedelskim orodjem, stroji, galerijsko robo, konfekcijo itd. L. 1920 je stala v našem uvozu na prvem mestu Italija. Od skupnega uvoza za 3 465.819.272 Din je odpadlo na Italijo 1,268.231.859 Din ali 36,59%. Avstrijo 714.081.709 Din ali 20,6%. Nato so sledile Češka, Grška, Angleška, Rumunska, Francoska itd. Toda že prvih 6 mesecov l. 1921 se slika menja. Od celotnega uvoza v vrednosti 2 093.525.548 din. je prišlo na Avstrijo 532.873.430 Din t. j. 25,45%, Italijo 457.407.605 Din t. j. 21,85% in Češko 413.390.279 Din t. j. 19,75%. Češka je znatno napredovala.

Vzajemnost med Jugoslavijo in Avstrijo se bo še gotovo povečala, čim se sklene med obema državama definitivna trgovska pogodba. Avstrija bi jo morala kar najbolj pospešiti baš sedaj ko je sprejeta trgovska pogodba z Nemčijo. Pogodba bazira na svobodi trgovine in je kljub nekaterim omejitvam mnogo ugodnejša od avstrijske in češkoslovaške. Nemčija napenja vse sile, da si osvoji jugoslovenski trg, pri čemur ji gre Jugoslavija vsestransko na roko, ker gleda z zaupanjem v bodočnost Nemčije. Jugoslavija agenture v Berlinu, Hamburgu in Münchenu. V Münchenu izhaja celo gospodarski list »Jugoslavenski trgovski glasnik«. Vseeno pa bo ostala Avstrija kot naš najbližji sosed v vzajemni trgovini najvažnejši činitelj.

SOL.

Soli — tega naivažnejšega živiljnega predmeta — nam je zmanjkal. Do pred kratkim je bil uvoz soli prost proti naplačilu monopolne takse po 1 Din na kg in se je sol takrat na drobno prodajala po 1,50 Din. Pozneje je monopolna uprava uvoz soli popolnoma prepovedala češ, da zadostuje domač predilek v Kreki (Bosna) za domače potrebščine, ter določila stalne cene, tako, da se je sol prodajala na drobno 1,75 — 2 — 2. Razdeljevanje oz. prodajo soli je bila pridržala monopolna uprava v svojih rokah, kateri aparat pa je bil tako neokreten da se je moralno n. pr. na sol, katero le bilo treba naprej plačati, čakati po tri mesece in več, kar jo je zopet znatno podražilo.

Menda vsled upravičenih pritožb se je monopolna uprava odločila dati prodajo soli v zakup najnižjemu ponudniku, ter se je tozadneva licitacija vrisila že dne 15. januarja t. l. za Slovenijo v Ljubljani. Kolikor nam je znano, je bilo interesentov dovolj — akti so romali v Beograd — in čakajo tam rešitve.

Med tem časom pa monopolna uprava ne sprejema več novih naročil, novi podjetniki še ni potrien in tako smo prišli v dobo da pomanjkuje vse povsod občutno soli!

Ker so imeli nekateri nekje še prikrte zaloge in so prišli z njimi sedaj na dan je cena soli že poskočila na 3 Din.

Mestni magistrat celiski se je obrnil na monopolno upravo z nujno prošnjo za rešitev nabave soli in bi bilo pridržati da isto store tudi ostale občine, ter da se za zadevo pobrigajo tudi naši poslanci.

D. G.

Borza 14. februar.

Beograd, valute: dolarji 76 marek 9, levi 9,50, levi 51, napoleondori 280; avstrijski 1. London 335, Par 660, Ženeva 1.000, Prag 116, Dunaj 1.22, Berlin 38,50, München 68, Budimpešta 12.

Cene devize: Berlin 2,5, New York 1.12, London 2,22, Par 43,87, München 24,15, Prag 9,67, Budimpešta 0,80, Zagreb 1,60, Varšava 0,11, Dunaj 0,18, avstrijske žigosane krone 0,09.

Socijalna politika.

ODGOJA IN ZAŠČITA OBRINO-INDUSTRIJSKEGA NARAŠČAJA.

Poštni ček.
rač. 10.598

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju

Delniška glavnica 50,000,000 krov.

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondi nad 50,000,000 krov.

Telefon
št. 75 in 76

Podružnice

v Brežicah, Gorici, Kranju, Mariboru, Ptaju, Sarajevu, Splitu in Trstu. 142 50-4

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju. Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrsne kredite.

Prodaja srečke državne razredne loterije.

Registrat. kreditna in stavnina
zadruga z om. zav.
Prekerova ul. 15

v Celju "LASTNI DOM"

Račun čekovnega urada št. 10.316.

Sprejema branilne vloge in jih
obrestuje po 4½% letini in pet K
od sto, proti odpovedi (5%) pet od sto.

premljajo na določena učna mesta. Društvo pa namerava, ako bi dobilo začnosti sredstev, v najbližji bodočnosti ustanoviti večji vajenški dom z lastnimi vajenškimi delavnicami, kjer bi se sistematično preizkuševali gojenci za izvolutivne prave stroke.

Glavno se bavi Radiša do danes z z nameščanjem vajenov v trgovini in obrti in z nadziranjem teh vajencev v dobi učenja. Pri raztresenosti njenih gojencev po širnih pokrajinalah tudi ni mogoča kaka širja in sistematičnejša nega ne glede na to, da ne pripusčajo tega slabe gmotne razmere. Verjetno pa je, da bo ravno to društvo na temelju svoje razširjene in zmiselne organizacije v bodočih letih, ako si zagotovi zadostna sredstva, prvo se približalo smotreni in sistematični negi vajenštva.

Društvo Radiša je po svoji organizaciji in živahnih incijativah za razvoj tega vprašanja nedvomno najvažnejši činitelj in želeti bi bilo, da se njegovo delo razširi po celi državi.

Raztegniti pa bo moralno svoj delokrog na mladinske delavce v industriji, za katere nima danes mesta v svojem okvirju, ne po programu in ne po obstoječi organizaciji.

D. »Privrednik«, Zagreb.

Slična ustanova kakor Radiša je neko drugo društvo, ki ima tudi v Zagrebu svoje središče, »Privrednik«. Tudi to društvo se v prvem redu havi z nameščanjem vajencev v trgovini in obrti in z nadziranjem teh vajencev v dobi učenja.

Njegov delokrog ni tako obširen, kakor delokrog Radiša, deloma organizacija Radiša ni tako sistematično izgrajena. To društvo obdržava zveze jedino s pravoslavnim delom našega naroda in goji nego in skrbstvo jedino za vajenštvo te veroizpovedi.

Tudi Privrednik razteza svoj delokrog po istih pokrajinalah kakor Radiša, a vendar vrši svoje delo poglavito le v Hrvatski, Slavoniji in Voivodini. Isto tako ima tudi Privrednik v Zagrebu mail dom, kjer zbira deco in jo na kratki preizkušni dobi potem oddaja določenim delodajalcem. To društvo je principijelno proti ustanovi vajenških domov, kar se more razvideti iz njegove izjave o vajenškem domu v Sarajevu, o katerem podaja društvo zelo slabo oceno in katera glasi:

»U Sarajevu ima n. pr. privatni Šegrtski dom, nepotrebna, preskupa stvar, Angažovali su celu Bosnu i Hercegovinu, a u njemu zbrinuto je svega nekih 70 Šegrta onih gospodara, koji neće da drže svoje Šegrte kod sebe u kući. Ti ma i takovim gospodarima ne treba u opće davati Šegrte, jer se i bez njih mogu zbrinuti sva deca, koja su za Šegrte.«

Nadalje izjavlja:

»Šegrtsima, koji dolaze kod nas in opće u obzir, treba pored struke i posta koji uče, najmanje isto toliko i kučevnog familijarnog vaspitanja, oko i nega domačice. U grubu i surovu kasarno došpeti će posle kao Šegrtsi, a Šegrtski domovi, gde prevladuje svakakši kasačni duh, perhorecira se i u ostalom svetu. Mi ne znamo, da ima Šegrtskih domova, več je to mahom privatna stvar, gde roditelji plačaju za izdržavanje svoje dece. Kod nas ima pogotovo prečnih poslova i za privatnu incijativu a za državu pogotovo.«

Ni treba daleč v moderne industrijske kraje, nego zadostuje že, da se pogleda k najbližim sosedom, da se takoj lahko ugotovi, da so taka naziranja povsem neumestna in nemodernea. Vajeni-

ški domovi so v današnji dobi tako važne ustanove in tako koristne zaščitne poštojanke kakor splošni dečji domovi. In v bodočnosti bo potreba po njih le še večja.

Potrdim pa v celem obsegu predstojecu mišljenje, v kolikor se tiče omenjenega doma v Sarajevu. Ta dom je gotovo v higijenskem oziru slabši, kakor najbolj razputita vojašnica in je za notri nastanjene vajence mačehovski in ne udobni dom, v higijenskem oziru naravnost zdravju opasan. Pritrdim brez ugovora, da je bolje, da se takih domov ne ustanavlja.

Tudi se v drugem oziru je skrbstvo za obrtno in industrijsko mladino tega društva pomanjkljivo, da ne rabim ostrejšega izraza. Navedem v dokaz samo en primer. Društvo je namestilo malega slabega mladiča, še ne izpolnjenih 11 let starosti, kot vajenca v velikem hotelu, kjer je bil dnevno zaposlen do 10., 11. in še celo do 12. ure ponoči. Društvo bi moralo vedeti, da predpisuje obrtni zakon starostno dobo valanca najmanj 12 let in da je strogo zabranjeno nočno delo tem mladim delavcem.

Prirednikovo polje je obširno, kakor ono Radiša in po primeru organizaciji in strogem postopanju v smislu prave nege in obskrbe vajenštva bi moglo biti istotako plodonosno.

(Dalle prih.)

Razne vesti.

Svatovska družba utonila v reki Tisi. Iz Segedina poročajo, da se je zgodila na reki Tisi, ki je zamrznjena tako, da se ljudje vozijo preko nje z vozovi, velika nesreča. Velika svatovska družba se je hotela v pondeljek prepeljati z vozovi čez reko, v sredi pa se je maloma udrt led in v mrzlih valovih Tise je našlo vseh 25 oseb svatovske družbe nepričakovano in tragično smrt, med njimi tudi obnovoporočenca.

6 teden.

Izkaz

o zaklanih živalih od 6. 2. do 12. 2. 1922 v mestni klavnici v Celju.

Ime mesarja.	bikov	volov	krav	telic	telef	prasičev	ovac	koz
Junger Ludvik.	—	—	3	—	—	—	—	—
Janžek Martin.	—	—	1	—	—	—	—	—
Gorenjak Josip.	—	1	—	5	—	—	—	—
Krofič Alojz.	—	—	—	3	—	—	—	—
Rebeuscheg Fr.	—	23	7	1	1	—	—	—
Suppan Ivan.	—	1	—	—	1	—	—	—
Zavodnik Andrej.	—	1	1	1	—	—	—	—
Senič Franc.	—	—	5	—	—	—	—	—
Pavlinc Franc.	—	1	—	—	1	1	—	—
Potekal Ludv.	—	—	2	—	—	—	—	—
Voisk Adolf.	—	1	—	—	—	—	—	—
Esih Matija.	—	1	—	1	—	—	—	—
Lapornik Ivan.	—	—	3	—	—	—	—	—
Leskošek Ivan.	—	—	2	—	—	—	—	—
Urbančič Adolf.	—	1	17	—	—	—	—	—
Zany Viktor.	—	—	6	—	—	—	—	—

Lastnica in izdajateljica:

Zvezna tiskarna v Celju.

Odgovorni urednik: Vekoslav Spindler.
Tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Blagajničarka
ali volonterka se sprejme pri
172 tvrdki Ivan Ravnikar, Celje. 3-1

Zvezna
tiskarna

CELJE

Izvršuje vse v stroku spašajoča dela najhitreje in po dnevnih cenah. Izdeluje vse tiskovine kakor: časopise, trgovske, šolske in uradniške tiskovine, knjige, centne itd. do najcenejšega barvnega tiska. Najbolje urejena.

KNJIGOVEZNICA

Izvršuje hitro in solidno knjigoveška dela od najpriprostejše do najfinnejše izpeljave.

Proda se

zrcalo, omara s predali (Schubladkasten) in m za iz trdega lesa; vse 170 dobro ohraneno. Gaberje št. 78.

Zamenja se stanovanje

obstoječe iz dveh majhnih sob in kuhinje, za dve večji ali tri manjše sobe in kuhinjo. Naslov v upravi Nove Dobe. 162 1

Potnike ali zastopnike

išče velike tovarna likera, rumu, konjaku in ostalih spirituoza. Ponudbe z obvestilom, v katerem kraju pozna reflektant največ mušterij, poslati na naslov: poštni predal 41, Zagreb, glavna pošta.

166 10-2

Pisarniška moč

Ospodična, sposobna za samostojno knjigovoštvo in večje vseh pisarniških del ter strojepisa, se sprejme takoj ali z 1. marec-m. Moč z prakso v lesni trgovini ima prednost. Pisca po dogovoru. Ponudbe z navdobo referenc in prepisi spričeval, ki se ne vrnejo, je poslati na upravo lista. 3-2

Kdo zamenja stanovanje

ležeče v mestu ter obsega vsaj dve sobe in kuhinjo, za stanovanje, ki je pet minut oddaljeno od Westnove tovarne, proti dobrì nagradi. Ponudbe je poslati na upravo lista. 3-2

Ženitna ponudba.

Sem hišni posestnik z dobrim obrtom, 34 let star, čedne zunanjosti, vesel a trezen in blagega srca. Že 11 let hodim po gostilnah na hrano. In sem se načeljal samskega življenja. — Želim se torej seznaniti v svrhu ženite z goščinom od 22 do 28 let, četudi s prav malo doto, a jasne preteklosti. Resne ponudbe, če mogoče s sliko, ki se vrne, naj se pošljejo pod besedo „Vesela ponudba 22“ na upravništvo „Nove Dobe“, Celje. 159 2-2

Ant. Lečnik

o urar in juvelir o Celje, Glavni trg št. 4 (prej Pacchiallo). 4

Hišni oskrbnik

oženjen, strog, se lše. Znati mora slovenski in nemški jezik in ki ima poleg tega še kako drugo delo. Naslov v upravi lista.

Kralja Petra cesta

izvršuje vse dela točno in solidno. = = =

Cene zmerne. 52-7

proračuni na razpolago.

52-7

Tovarna z galanterijskim in modnim blagom, ženskim in moškim paritem ter igračami

FRANC KRAMAR

144 50-2 poprej Prica & Kramar

Na drobnost! CELJE Na debelot!

Zaloge cigaretnih papirčkov in stročnic.